

Lettres patentes
Sur le Courde des Monoyes

Du 6. 7bre 1329

Philippus dei Gratia francorum
Rex. Jenseculo de Melicadri, vel ejus locum
Tenentis salutem. Nos qui plurimum
statum bonum, et Gubernationis Regni
nostri in Justitia et Tranquillitate esse
desideramus, Ordinamus habita plenaria
nostri et Magni Consilii deliberatione,
cum Prelatis, Baronibus et
Communitatibus regni nostri, de faciendis
Novam Moneta[m] glivis valoris etc.

Ch. d. Monopellier ann. 7. n. 18 fol. 29. 7.

legibus, qualiter erat monetas quo fuerat et
Tempore quo vivebat dicitur Ludovicus
quondam Rex francie, in modum qui e-
sequitur.

In Francie ordinamus et in locis e-
nostro regni consuetis, monetas que e-
vocabatur Parisiense auree, operete,
et sudete; Quorum quilibet communem
habebit sursum, a Proximo festo futuro
Eastera in antea, per pondus et legem,
pro viginti solidis et duorum parvorum
parisiensium illius valoris et qualiter
erant parvi parisiensium. Tempore quo
vivebat dicitur dicitur Ludovicus et
Rex quondam

Item. sudete alia moneta in locis
premissis, que vocabitur Curonense
grossum argente, quorum quilibet e-
habebit sursum communem, quate

pondus et Legem illorum qui furiebant.
 Tempore dicti Beati Ludovici quondam
 pro duodecim denariis Curonensibus
 parvis

Item. alia moneta que vocabitur
 parvus Parisiensis; valoris et Legem
 illorum qui furiebant Tempore dicti
 sancti Ludovici.

Item. alia moneta que vocabitur
 parvus Curonensis, valoris et Legem
 illorum qui furiebant Tempore dicti
 sancti Ludovici Regis quondam.

Item. alia moneta que vocabitur
 parvus obolus Parisiensis et parvus
 obolus Curonensis, valoris et Legem
 dictorum parvorum Curonensium et
 et Parisiensium

Item. alia moneta que vocabitur

parva picta, et quatuor valebant unum
Denarium, et quinque unum Parisiense
parvum.

Et ut nos habemus materiam auri,
argenti et Stiboni de faciendis ditatis
monetis operari, ob reverentiam Dei, et
bonum statum gentium regni nostri,
est intentionis nostre, ut super obagio
dicto moneta nullum formidum esse
consequamur, et hoc ordinamus, ut in
omnibus locis in quibus dicta moneta
operabuntur, debitum pro qualibet marca
aurea fini, viginti quatuor sarratorum,
ad Londonienses marcas octavo Ludovici
regis quondam, octingenti et triginta
Turon. gross. argenti illorum qui nunc
sunt

Idem. Debitum de marca argenti
fini prope ad pondus predictum esse
quinque quatuor octo Turonensium grossi

Item dabitur in marca argenti
 fini Silthonie, ad pondus predictum
 quinquaginta Sex Solidi sex denarii et
 Bronorum parvorum Curonensium.

Item ordinamus et volumus, ut e
 moneta supra dicta singulis diebus in
 antea sursum habeant majorem, quam
 moneta aurea que vocatur Regalis, que
 olim fuit fabricata; Habeant eorsum
 pro pretio duodecim solidorum Curonensium
 Duplicium, qui nunc sunt et fiducias,
 vel pro duodecim solidis Parisiensium
 Duplicium Bronorum, qui nunc fiducias,
 vel pro quindem grossis Curonensium,
 qui nunc sunt, quia plures non valent et
 per pondus et Legem.

Item volumus et ordinamus quod
 dicti aurei vocati ad agram, habeant e
 eorsum pro quatuordecim grossis et

Curonensium argenti, et septem parvior
Curonensium, qui nunc caduntur

Item. quod quaecumque alia moneta
aurea nullum habeat cursum, nisi ad
Britannum

Item. quod omnes monetae aureae
supra designatae quibus nunc dantur
cursum, quae sunt minoris ponderis
omniis grani ad plura, ponderis sui
esse debent, non habeant cursum nisi
ad Britannum

Item. Quod quaelibet moneta argentea
quae sit minoris ponderis omniis grani
ad plura ejus legalis ponderis, non
habeat cursum nisi ad Britannum

Item ~~quaelibet~~ Quod quaelibet moneta
argenti, sive sit falsa, sive contra facta
non habeat cursum nisi ad Britannum

Item, quod nulla moneta de eadem regione,
 Cursum habeat aliquem nisi ad Bilthouum

Item quod parvi parisienses antiqui,
 et oboli, illorum qui erant minoris re-
 ponderis illorum bonorum parisiensium
 et obolorum quod nunc sudi faciunt, et
 nullum cursum habeant nisi ad esse
 Bilthouum.

Item, quod parvi Curonenses antiqui
 et eorum oboli, qui erant maioris esse
 ponderis illorum bonorum Curonensium
 parvorum quod nunc sudi faciunt, et
 nullum cursum habeant nisi ad esse
 Bilthouum

Item. Custodie partium et passagiorum
 Confinium regni nostri sint amote, et
 quantum ad factum auri et argenti et de
 monetarum, et mercatorum ad venire et
 propius sine aliquo dubio, et ad portare ad

regnum nostrum aurum, argentum et
billonum et etiam extrahere de dicto
regno nostro monetas, que eius solentur,
iudicio regno nostro.

Item. Quod nullus campso, nec
alia persona sit causa trahere, nec
redurre aliquas monetas que habentur
sursum, quacumque sint dictas monetas

Item quod nullus campso, nec
mercator, nec alia persona sit aucto
mentare ~~monetas~~ monetas per nos et
prohibetur ut nullum sursum habeant,
sunt bona moneta quam de presento ex
surri facimus. Et si aliquis reperit
predicta faciendo, omnes bone monetas
et alie reproba erunt nobis summissas
et Cantuandem pro emenda dabunt et
nobis.

Item. Quod quilibet campso et mercator
et quocumque alia persona tenentur

frangere et scindere omnes quas habebit
 monetas auri et argenti, et quamcumque
 parvam monetam falsam vel contrafactam,
 aut minoris ponderis. Et si aliquis, e-
 lapsis quindecim diebus proxime post e-
 justitiam ~~publicacionem~~ publicationem
 presentis ordinationis contra predicta
 faciundo reperitus, in corpore et in
 animo condemnabitur, ad nostram
 voluntatem

Item. Quod quilibet campus populi
 cambiare quibuscumque personis et
 domibus et fortibus monetarum, quibus nunc
 ludi faciuntur, ad unum parvum et
 denarium pro libra et non ad plures.

Item. Quod nullus auri faber, campus,
 nec aliquis persona cujuscumque status
 existat, sit ausa vendere, nec emere mercantiam

auri, seu argenti fini ad aliud pretium, et
quam nos ordinavimus dari in nostris
monetis.

Item. Quod Quilibet de extra regnum
nostrum, qui portabit ad nostras monetas
aurum, argentum, vel Billonum, Sibi
privilegiatus pro ceteris omnibus regni
nostris, ut ipsi solvatur et restitutus in
nostra moneta velus auri, argenti vel
Billoni quod portaverit, pro ceteris
regni nostri.

Item. Quod quicumque qui esse
portaverit ad monetas nostras aurum,
argentum vel Billonum juxta cursum
regis prout prius tradiderit, primitivo
liberatus

Item. Quod quilibet possit asportare de
extra regnum nostrum ad nostras esse
monetas libere aurum, argentum.

in missa et Biltromum; Et sit liber
 ab omni pedagio atque leuda et re
 quereumque alia redibentia, seu re
 Constantino, tam nostris, quam Baronum
~~nostrorum~~ nostrorum

Quare mandamus vobis quatenus
 presentem ordinationem et omnia et
 subscripta faciatis proclamari et
 sollempnitate publicari per vestram
 Senescalliam, in locis consuetis, et
 nullus populus sepe ignoratum et
 exire, et etiam faciatis publice
 proclamari et defendi ab ullis, et
 cuiuscumque conditionis existat, sit
 ausus infringere in aliqua sua
 parte, nec presentem ordinationem,
 sub pena corporis et averi, sed quisque
 teneat, servet et custodiat eam in
 De Deo in punctum, iuxta eorum

seruus atque formam. Datum ad ecclesiam
Sancti Martini omnium, &
Sexta die Septembris anno Domini
millesimo Trecentesimo vicesimo nono.
per Dominum Regem et suum
consilium J. de Boullaire.